

Izhaja v Trstu
vsako soboto popoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uradništvo in upravnništvo
ul. del Lavatoio št. 1, I.
TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se prodajajo po 6 vin.
Inserati se računajo na milimetre v širini, ne kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.
Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Glasi „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Vabilo na naročbo.

Cenjene tovariše in naročnike „Narodnega Delavca“ opozarjamo, da je upravno leto poteklo. Tovariše naročnike prosimo, da bi nam blagovolili ostati zvesti in da bi nam poslali naročnino tudi za naprej.

„NARODNI DELAVEC“ se bo razvijal, se bo razširjal in spopolnjeval, če nas bote podpirali z obilo naročbo.

Vsak tovariš delavec, vsaka delavska družina, slovenska hiša imej „Narodnega Delavca“.

„Narodni Delavec“ stane na leto le štiri krone.

Prof. dr. Ludovik Gumpłowicz.

V lakonični obliki je včeraj uradni korespondenčni biro v svet pretresljivo brzo javko, ki v kratkih besedah obsega grozno tragedijo učenjaka, plemenitega, blagega in velikga moža. Prof. dr. Ludovik Gumpłowicz je za trupil sebe in svojo soprog... Njegova smrt ima nekaj bojnega, romantičnega. Prostovoljno je legel v grob s svojo verno ženo, ko je uvidel, da je dovršena svetovna misija: njegova, učenjaka, ustanoviteljica nove sociološke šole, obkoljenega z množico učencev iz vseh krajev, ostrumnega in duhovitega opazovalca človeške družbe njenega postanka, razvoja, njenih napak in krivici, a obenem fizično propadajočega človeka, kateremu usoda preti z onemoglo starostjo in neozdravljivo boleznijo; nje verne družice njegovih stezah življenja.

Sporazumno sta si tedaj vpihnili luč življenja.

Oceniti veliko važnost dr. Ludovika Gumpłowicza kot sociologa in narodnega ekonomista in podati pravo sliko njegovega

PODLISTEK.

BRATA.

Črtica IV. Z-c.

Neprijetno mu je postalo v nagajivi družbi. Klobuk je pritisnil na oči in odšel. Se ozrl se ni po pivcih. Tudi videl jih morda ni več. Čudna in nepoznana megla mu je legla na oči. Omoten ni bil, a vendar je čutil, da mora stran od teh ljudi, ven na čisti zrak. Zunaj se je skoraj razmaknila megla, le nekaj še nikoli občutenega, nekaj velikega in lepega je vstalo v njegovem srcu. Nikamor se ni upal pogledati; bal se je, da bi mu neprijeten pogled ne razdril lepe slike, ki se je ob nji naslajala njegova mehka in dovezetna duša.

Mračilo se je. Tone je počasi krevsal proti domu in je mnogo mislil.

„Glej ga no! Kaj si ti, Tone.“ „O, kako si tiho prišla. Še čutil te nisem, Reza.“

Sladko sta se pogledovala, neumxno in zaljubljeno sta vzdihovala. Govorila sta o seju in kupčiji, da sta si prikrla zadrego.

znanstvenega delovanja — to je častna naloga zgodovine.

Gumpłowicz ni radi svoje prirojene skromnosti dosegel nenavadnih časti, on ni radi svojega odkritega značaja in svoje žarke ljubezni do poljske domovine in slovanstva niti postal dvorni svetnik, naslov, ki ga navadno dobi tudi najneznatnejši vseučiliški profesor.

Ali Gumpłowicz je zagotovil svojemu imenu trajen in sijajen spomin v znanstveni literaturi. On je pomagal rešiti sociologijo raznih odvisnosti od drugih metafizičnih in prirodoslovnih ved ter postaviti nasproti Spencerjevi nerazložljivi sociologiji samobitno pozitivno vedo. Moderna sociologija je v veliki meri — Gumpłowiczevo delo.

Slava slovanskemu učenjaku!

Javni uslužbenci in narodnost.

Kamorkoli se ozremo, kjerkoli obstanejo začuden in ogorčeni naši pogledi — bodisi na gospodarskem, bodisi na političnem polju — povsod si je priboril prvo ulogo nacionalizem, žarka ljubezen do besede materine, do naroda. To je sila, ki je ni mogoče zlomiti, naravna moč, temeljujoča v našem srcu in izvirajoča iz našega narodnostnega duha.

Pa če kdo še toliko govori in se boji, češ da so vsi taki pojavi šovinistični, nenaravni in sovražni, so in ostanejo naravni in logični. Ker so izšli iz naše narave in potrebe, ker jih je povzročila sila, ki mora roditi protisilo. In ravno današnji čas dokazuje resničnost teh besedi. Zakaj vsa naša politika se suče okrog narodnostnega vprašanja, ki je tako veliko in neizprosno in neizogibljivo, da maje in podira stebre vlad, in da si z njegovo rešitvijo koreniti in trezni možje zastoj belijo glave. Res. Nacionalizem je veliko zlo, meni nemški pisatelj. Ker pa že obstoja in ga ni mogoče odpraviti, treba računati z njim. Gorje narodu, ki se ne brani, ki brezbržno gleda boj za gospodarske in politične pravice; vojna povodenj bi ga poplavila, klaverno bi moral poginiti v kalnih valovih sovražne sile.

Boj nas ne sme plašiti, ravno v boju bomo utrdili svojo voljo, razvili in pokazali bomo svojo moč. Z bojem so si pridobili narodi svojih pravic. Tudi žrtve se ne smemo bati, kajti one so dobro naložen kapital, ki bode dajal prejalislej visokih obresti.

Državni in javni uslužbenci, sinovi narodovi, morajo biti pri nas hud boj, morda en miniature, ali tem težji, ker je

Nazadnje jima je pa zmanjkalo besed. Ljubezen!

In sta vtihnili. V mislih pa sta govorila. Nista se pogledala in vendar sta čutila, kako se srčujeta njuni srci, kako si drhtita nasproti.

Počasi sta se vse zmenila. Na razpotju sta postala. V roko sta si segla in sta se gledala. Skoraj da sta se sramovala drug pred drugim.

Tone se je boječe ozrl, previdno in strahoma je pogledal na vse strani in se je je okorno in neumno oklenil. Reza je zakoprnela in se je tiho nasmehnila, podivila se je na njegovih prsih in se je na lahko in vsa blažena umikala Tonetu, ki je postal čudno podjeten, ko ni naletel na resen odpor.

Čuden žar je zagorel v njenih očeh, sapa se ji je skoro zaprla in težko in nakratko je dihala... O blaženosti, o sreči in nepričakovane radosti! Obljubila je bila vže skoro večno devišstvo, ker ji je vsak predpust prinesel novo razočanje — na, zdaj je pa nevesta! Čudovito lep se ji zazdel svet, kakor v popočni zahvali se je dvignil njen pogled kvišku, na zvezdah je obisil, na luninem ščipu se je pomudil, Tone ni ženin, da bi rekla, bobak in posebno mlad ni. Ampak mož je, saj je to dosti, reši jo večnega devišstva in žena bo

toliko nevarnejši. Javnost največkrat niti ne slutí, koliko grenkih in trdih bojev ima izvajati zaveden in pono en uslužbenc kolikim šikanam in zapostavljanju je izročen na milost in na milost tak državni suženj, čisto samo vsled narodnosti mržnje, ki jo je čutili z visokih mest. O, uslužbenci imajo toliko odkritih in prikritih nasrotnikov, da jim je resno skrbeti za svoj ohtoj. Ampak njihov najhuši protivnik je nacionalizem, ki jim ogromno škoduje i preko teh vsemu narodu. Kajti nacionalizirano uradništvo, ki si je nadelo narodnostne ideale, zasleduje te zbog svoje zmožnosti in večje inteligence doslednejše in doseza svoj namen tem lažje, ker je nivo izobraženjšega človeka večji in njegovo duševno obzorje obširnejše. A prebrisanega nasprotnika, ki mu gre na roko še cel vladni aparat, je treba vpoštovati in se ga bati.

Da! Naša slovenska domovina je bila odnekaj veseli eldorado, prijeten, lahek in pripraven teren cele armade kruhalčnih in nenasitnih prašernih tujcev. Najprej so nam ugrabili dom in prostost; tuji in prepotentni graščaki so se utrdili med nami. In ti in pa njihovi beriči so bili nekda pri nas kot uradniki v našem pomenu besede. Oni so nas potujčevali, vsled njih so izgubili naši domači kraji za nas svojo domačnost; uradovali so po tuje in se pačili in potujčevali naša in naših krajev lepa domača imena. Potem so se kajpak meje naše stare domovine ožile, a mi smo se potapljali v tujem morju...

Stoletja je bilo tako, in mi dolgo nismo mogli tega prav uvideti, ker kratkomo nismo mogli; pozneje, ko smo se bili navadili na to, pa nismo hoteli videti svoje pogube, čeprav smo morda sem in tje spregledali po d legem težkem snu.

Popisan je list naše povestnice z žalostno in solzâ vredno vsebino. Pomencali smo si oči in zdaj vidimo, še nikoli ni bil naš vid tako jasen kakor v tem času, ko se je obrnil list. Hočemo, neizprosno zahtevamo, da bo nova stran zaznamovati vspehe naših, zdaj še nedoseženih življenjskih postulatov, pravičnih in nepretiranih. Naše zahteve bodo vsikdar resne, ne pa agresivne kakor so nadute in zlobne želje in zahteve naših nasprotnikov, ki samo hrepenijo po dobrih starih časih, ko so bili oni gospodje, mi pa brezpravni in narod druge vrste.

Če našo širšo domovino tepe bič nacionalizma, nismo krivi tega mi, narod tlačeh in zaničevanih, temveč tisti, ki so izzvali ta boj, tisti, ki so nas oropali vsega in so nas malone ubili.

morda celo še mati. In vse stare device jo bodo zavidale... O Mati božja Zaplaška...! Oh!

Tone se je bil v tem hipu pomladil. Ves mlad in lepo rdeč je stal pred Rezo in na smeh se mu je držalo. Mesec je sijal naravnost v njegovo lice.

O Tone...

Debela in huda je bila ta Mežnarjeva Reza, Tone pa droban in šibak in ves boječ.

Stari Pribil je zmajal z glavo.

„Kaj mu je Tonetu? Mežnarjeve Reze loti takole sentje! Primaruha, ta mu bo že pokazala. Saj sem zmerom dejal: odpri oči, ko se ženiš...“

Tone je hodil v dnino, ko je svoje obdelal. Zvečer pa je hitel domu, poln blaženosti, žarečih lic.

„Kako se mu mudi, poglejte no zaletla. ha-ha-ha.“

„O se bo že naletel. le potrpi, prav kmalu se bo uletel, šemrajte!“

„Hudika, jaz bi pa le rad vedel, kako se kaj vede Tone pri svoji Rezi. Nekaj bi dal, če bi...“

„Kaj bi tisto! Neumno. Kakor vsak! Sladkosti svetega zakona se bo kmalu opil. Potem se bo pa streznil...“

„... pa bo joj, ha-ha-ha.“

Mi zahtevamo svoje nazaj, kar je naše si ne damo vzeti, svojih državljskih pravic se zavedamo in t hočemo braniti z vsemi dopustnimi, pravičnimi in pošte imi sredstvi. To je del našega programa, jasen je, pravičen in pojmljiv. Ako bi naši nasprotniki tudi tako pošteno in stvarno mislili, bi bilo nacionalnih bojev kaj hitro konec. Pa temu ni tako. Ni jim dovolj, da jih vlada v vsakem oziru in vselej podpira in odlikuje; ne zadostuje jim, da sedijo ob bogato naloženi mizi in na prvem mestu; premalo jim je menda, da vsakokratna vlada pospešuje njihova kulturna in gospodarska stremjenja in ljube nivo ustreza njihovim narodnostnim težnjam; ni jim zadosti, da stojijo ob polnih jaslih in da izpodrivajo v nemških deželah domačine in zasedajo vsa najboljša in mastna mesta — ne, oni hočejo biti povsod sami! Solnce mora sijati samo nanje, zemlja roditi samo v vtešenje njihove pogoltnosti, a vsi drugi naj se zadovoljujejo samo z ostanki in odpadki njihove razkošne in večne pojedine, ali pa naj sestradani poginemo v njihovi široki senci.

I kakopak! Dobro bi jim teknilo, in kar zločinsko se jim zdi, da nečemo Slovani več podstavljati svojega tiln ka! Nikoli več! Zdaj vstaja ves narod, vsa njegova sila se vzbuja — ljudstvo hoče svoje. Fiat iustitia, pereat mundus — pravica mora biti, če vse vrag vzame!

Državni in zasebni uslužbenci so prišli po potih bridkega spoznanja do stanovskih organizacij na narodni podlagi.

Internacionalne stanovske organizacije so postale v zadnjem času najbujnejšega nacionalizma nesmisel in nemogoče. Zakaj stanovska zavest sama ne more več spajati v trdno celoto ljudi različnih nacionalnih misli in idealov. Človeškega duha ni mogoče vkleniti v jarem narodnostne mlačnosti, če pa človek vidi okrog sebe divjati narodnostni boj v vseh korporacijah, v vseh zastopih, da, celo v umetnosti. Človek izobraženega duha, z notranjo izobrazbo, plemenitega značaja, ne more in ne sme vsega tega gledati takole od strani. Hote ali nehotе ga potegne tok časa in novih zahtev za seboj in ga ne izpusti nikoli več. In tu je njegovo mesto, sem spada tudi, kadar se bori za čisto splošne stanovske koristi. Zakaj izkušnje so pokazale, da se dajo za gotov čas izločiti vprašanja, ki sicer razdvajajo. To so pokazali neštokrat državni uslužbenci na severu ob različnih stavgah. Dasi so organizirani na narodni podlagi — vendar so vedno skupno korakali v boj za svoje stanovske koristi.

Tako so si dopovedali sosedje in so bili morda celo nejevoljni, ko se niso zadosti hitro spoznile njihove lepe želje.

Ampak Tone in Reza sta bila srečna. Ko dva golobčka, kakor da bi bila mlada, sta se ljubila. Nista se brigala za nikogar, samo sebi in svoji mladi sreči sta živila. Oba sta bila že precej v letih, zato je bilo včasih kar sitno, tako zaljubljeno sta se obnašala.

Repnikov pastir je prišel neko popoldne h Tonetu. Stopi v hišico: nikogar, pogleda okrog oglov: kje sta? Pod je odprt, na podu sta, morda nasajeta, da bi mlatila, si misli pastir. In je videl.

Po snopju sta se valjala — pa kaj bi vam pravil.

Pastir je zardel, v tla je pogledal in je stekel domu. Hlapcu je sramežljivo zapupal, kaj se mu je zdelo, da je videl; drugum ni hotel praviti. Pa je vendar še tisto popoldne vedela vsa vas. Mladi so se mejali. starejši so zmajevali z glavo. Nikomur pa ni bilo prav to. Bog pomagaj, malo bolj pametn se bi lahko bila, stara sta dovolj, so se jezili. Pohujšanja in grdi govoric ni treba; naka... saj smo tudi mi bili kdaj neumni, ampak kar takele... kaj takega...!

(Pride še.)

Ampak če bi hoteli prevdarjati stanovske organizacije s čisto stanovskega stališča organizacij bi si morali priznati, da je združevanje na narodnostni podlagi stanovskim koristim celo v dobiček. Zakaj takih organizacij, ne spaja samo stanovska, temveč tudi narodnostna zavest in jih veže v tem presrečnejšo in popolnejšo organizacijo. Slednjič je pa tudi res, da ima stanovska organizacija tudi zaslombo v ljudstvu, iz katerega je izšlo, in narodnostna misel, narod sam ima od tega moralen dobiček ravnotako ko organizacija stvarno korist. Javni uslužbenci so dolgo živeli klaverno življenje preziranih modernih sužnjev. Marljivost naših ljudi v službi so sicer povsod in vselej cenili in priznavali, ampak tega jim niso šteli tuji mogotci v čednost in zaslugo. Njihova marljivost in udanost je bila skoro neposredno vzrok, da so jim stopali na vrat in so jih pritiskali k tlom.

Ni čuda, da se je slednjič vzdramila slovenska para. Nevarno orožje nacionalizma so jim potisnil v roke tisti, ki bi morali deliti pravico in biti nepristranski.

Pa dobro! Take ste nas hoteli, pa bodimo taki. Če smo od nekdaj trpeli za postavljanje in preziranje — zdaj tega nočemo več, pa je!

Politični razgled.

Turška in Grška.

Med diplomati je bilo radi turško-grškega spora že mnogo razburjenja. Rečunali so z vsa gotovostjo na vojno radi Krete; v zadnjem času se je to razburjenje malo poglobilo. Pravijo, da se bo vse mirno poravnalo. Da bi bilo le res. Ampak zdaj menda živimo v dobi, ko so krvavi spopadi med narodi na dnevnem redu.

Bog nas varuj šibe vojne, suše, potresa!

Španska

hudo krvavi. V Maroku je zapletena v trdovratno in težko vojno s Kubili — doma pa vlada anarhija in različna poulična druhal. Grozodejstva, ki jih izvršuje nebrzdano ljudstvo, so skoro neverjetna.

Izlet N. D. O. v Ajdovščino.

To je novica, ki bo gotovo razveselila vse naše tovariše. Koj po stavki v Ajdovščini so tovariši v Ajdovščini in Šturju izprožili misel izleta.

Ta misel, sporočena tržaškim tovarišem, je takoj postala vroča želja in zahteva. Izrekla se je celo želja po izletu s posebnim vlakom. Vvažujoč vse to je odbor N. D. O. sledeč formalnemu vabilu ajdovske podružnice, sklenil pozvati vse tovariše, da se udeležijo v čim večjem številu izleta s posebnim vlakom v Ajdovščino.

Izlet se bode vršil v nedeljo, 5. septembra t. l. Podrobnejša obvestila priobčimo v prihodnji številki. Danes naznanjamo še, da si odbor N. D. O. prizadeva omogočiti odeležbo vsakemu, tudi najrevnejšemu delavcu. Vožnja tja in nazaj v Ajdovščino bode stala samo 2 kroni in 70 vin. Tudi cene kosil bodo nizke in že naprej določene, tako, bo lahko vsak tovariš da proračunil svoto, ki mu je potrebna, da se vdeleži izleta v Ajdovščino. Odbor ajdovske podružnice priredi tržaškim tovarišem sijajem sprejem. Z godbo in zastavami na čelu se bo po prihodu vršil obhod po Ajdovščini — Šturjah.

Ob 11. uri bo občni zbor ajdovske podružnice, ob 12. uri skupen obed (cena kosila s kruhom vred ne bo presegala 60 vinarja.), ob 3. uri popoldne velika delavska slavnost s petjem, godbo, umetnimi ognji in plesom. Zvečer pa gredo vsi izletniki, spremljeni od domačih tovarišev, od godbe in zastav skupno na kolodvor. Kakor je že iz tega razvidno, obeta ta izlet ostati v neizbrisnem spominu vsakega udeleženika. Tekom tedna se bodo začele prodajati izkaznice na vozne listke v prostorih N. D. O.

Slavnosti se udeležita korporativno zastavami bratska društva: „Delavsko podporno društvo“ in „Tržaško podporno in bralno društvo.“

DOMAČE VESTI.

Za izlet v Ajdovščino se prodajajo izkaznice za vozne liste, pričenši torkom, dne 24. t. m. v prostorih N. D. O. Cena tja in nazaj kr. 2:70.

O slovanski, slovenski zavednosti imajo nekatere naše tvrdke še zmerom prav predpotopne pojme. Ni jim dosti, da s posebno vročo ljubeznijo nameščajo tuje uslužbenke, ki odjedajo potrebnemu doma-

činu kruh — to jim ni zadosti, temveč dovoljujejo, da taki tuji uslužbenci šikanirajo domače delavce in jim nagajajo. Kdor ni še okusil grenkega kruha pod težko in kruto roko prenapetega tujega objestneža, ta ne ve, kaj je bridko.

Spedijsko društvo „Balkan“, strogo „slovensko“ podjetje si v tem oziru lahko častita! Prokurist žid Weiss ima v tem društvu neomajeno oblast, temu gosposdu je izročen slovenski delavec, uslužben pri „Balkanu“.

Danes ne pišemo več o tem, a drugič bomo bolj jasni.

Skupina N. D. O. ladjedelnice Sv. Marka. Ko smo prirejali veselice v prid štrajkujočim delavcem v Ajdovščini, smo apelirali na pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu, da je nastopalo brezplačno in tako veliko pomagalo ubogim delavcem. Naša dolžnost in vseh članov Lloydovega arzenala in Sv. Andreja je gotovo, da se v čim večjem številu udeležimo **velike vrtno veselice**, ki jo priredi pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu, na vrtu konsumnega društva, dne 22. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne.

Ezio Chiussi, dosedanja „faktotum“ socialne demokracije v prosti luki je imenovan deželni tajnik strokovne organizacije kovinarjev. Naši tovariši iz Lloydovega arzenala, ki so imeli priliko seznaniti se z Ezijem Chiussi, bodo najbolje razumeli, kaj pomenja to imenovanje. Za socialno-demokratsko stranko je Ezio Chiussi bil vedno dober, to radi verujemo. Za slovenskega trpina, je Ezio Chiussi imel navadno gluha ušesa. Ni smeti pozabiti, da je Ezio Chiussi predsednik okrajne bolniške blagajne. Njemu pripada dvomljiva čast, da se je ravno pod njegovim predsednikovanjem kruto in dosledno zatiral slovenski jezik. Chiussi-jeva „mednarodnost“ se je dosedaj izražala edino na shodih. Sicer — Ezio Chiussi je sam priznal na zadnjem shodu kovinarjev v „Delavskem domu“, da je število „organiziranih“, katerim je sedaj on na čelu, naravnost neznatna in sramotna. Naši tovariši preidejo tedaj čez njegovo imenovanje lahko — na dnevni red.

Iz socialno demokratične stranke izstopajo dan za dnevom sami pastirji. Ostale bodo na vse zadnje ovce same. Za Pagnini-jem Sestan, za Sestanom Panek, za Panekom — Milost, za Milostom — (zgodovinski dogodek prve vrste!) — dr. Solar, Hvastja itd. Mi sledimo tem demisijskim in izključevanju „sodrugov“ popolnoma bladookrvno. Kar je prišlo je moralo priti. Ločitev po narodnosti je postala neizogibna. „Mednarodnost“, kakor se je izvajala v „Delavskem domu“ je doživela popolen fiasko. Treba ubrati tedaj druge strune. Sirenski glasovi: trebuh je vse a narodnost nič — so že davno prenehali učinkovati na slovenske delavce, ki so britko razočarani morali dan za dnevom gledati, kako so vzlic vsej mednarodnosti razni Pagnini in Sestani delali za trebuh in za — italijansko narodnost, dočim so jugoslovanski sodrugi v neverjetni oslepljenosti trobili v rog — mednarodnosti.

Gostilna N. D. O. Kakor je opaziti, se odbor trudi pri ureditvi gostilne; zato, da se je gostilna občinstvu priljubila. Postrežba je točna kuhinja, okusna, kapljica dobra. Tudi je na razpolago mala čedna sobica za družbe. Priporočamo občinstvu gostilno N. D. O.: kdor jo obišče, je zadovoljen.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu priredi jutri veselico. Vsi tovariši so naprošeni naj se je po možnosti udeležijo, v polni meri.

Grozna nesreča v ladjedelnici pri Sv. Marku. — Delavec razmesarjen in na licu mesta mrtev. V soboto okoli 8. ure in pol je šel, kakor vsak dan, delavec Matej Štrajn star 69 let, rodem z Miljskih hribov, staviti pasove na transmisije strojnih koles, kjer režejo takozvane „lamarine“. Ko so kolesa že tekla, je stopil ubogi delavec na lestvo, in v hipu, ko je staval pas, mu je zagrabilo strojno kolo obleko in ga toliko časa vrtele in tolklo, dokler ga ni vsega razmesarilo. Noge mu je odneslo 6—7 metrov daleč, kosti so našli tudi 60—70 metrov daleč, a ostali deli telesa so padali deloma v stroj, deloma okoli stroja. Delavci, ki so čuli nenavadno šumenje strojev, so pritekli od vseh strani in so prestrašeno zrlili na razmesarjenega tovariša. Stroj so hitro ustavili, toda rešiti ga bi ga že itak ne mogli, ker je stroj tekkel z vso naglostjo. Ta delavec je vsak dan, predno je stavil pasove, stroj ustavil, samo v soboto ne vemo, kako je mogel biti tako nepreviden, da ga ni. Čez nekoliko minut je prišel na lice mesta dr. Morpurgo, malo pozneje pa komisija. Delavci iz te fužine po tem pretresljivem dogodku niso več delali. Vodstvo

zavoda je vsem delavcem naznanilo, da delo lahko takoj zapuste. Delavci so neprenehoma odhajali. — Popoldne so delovodje vse delavce plačevali in naznanili, da se popoldne ne dela.

Truplo je odpeljal voz podjetja Zimolo v mrtvašnico k sv. Justu. Pok. je zapustil pet odraslih otrok. Bil je Slovenec in je delal v tem zavodu že štirideset let. Iz tega zavoda se čuje večkrat o nesrečah in reči morem, da je teh nesreč nekoliko krivo tudi vodstvo, ker ne postavi na nevarnih krajih opominjalne table. Lansko leto v jeseni je prišel pod takozvano ameriško „gruvo“ neki delavec, ki je tudi ostal na licu mesta mrtev. Še-le po tej nesreči so bili postavili opominjalno tablo.

Tovariši! Vsi v nedeljo 5. sept. na izlet v Ajdovščino.

Naši shodi.

Shod krajevne skupine Škedenj. Pred velikim številom delavcev, se je minolo soboto, 14. avgusta t. l. ob 8½ zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“ vršil javni shod za ustanovitev krajevne skupine škedenjski upravni okraj. Shod je otvoril tov. dr. J. Mandić, ki je predladal predsednikom shoda tov. Kodela. Le ta je pozdravivši zborovalce podelil besedo tov. dr. J. Mandiću. Ista je v dolgem in jedrnatem govoru vabil vse škedenjske delavce, naj v velikem številu pristopijo k N. D. O. Povdarjal je, da se v zadnjem letu N. D. O. ni mogla veliko pečati s shodi v Trstu, ker je imela izvršiti važnih strokovnih nalog. Pač pa je N. D. O. ravno v zadnjem letu pokazala, da je pravo domačo ognjišče za slehernega slovenskega delavca. Potrebno pa je da naša organizacija bode popolna. Ni dovolj, če N. D. O. šteje na zunaj toliko in toliko tisoč organiziranih delavcev, in da so tile v centrali ločeni po strokah, marveč je potrebno, da so vsi delavci razdeljeni tudi po okrajih z ozirom na njihovo bivališče, kajti le tedaj bomo imeli natančen pregled svoje moči in bodo strokovne skupine imele trdo in zanesljivo podlago. Poročal je, da je N. D. O. ukrenila potrebno, da bo škedenjska krajevna skupina N. D. O. imela v Škedenju svoj urad, kjer se bo poslovalo in dajalo tovarišem vsa potrebna pojasnila in navodila. Predlagal je, naj se izbere za sedaj pripravljalni odbor, ki naj v najkrajšem času pripravi potrebno za javni shod, kjer se bo izvolil definitivni odbor za škedenjski okraj. Na to je tov. dr. Mandić prešel k zadrugištvu in sicer k konsumnim zadrugam. Izrekel je škedenjskim tovarišem priznanje za srečno misel, naj se ustanovi podružnica konsumne zadruge tudi v Škedenju. Navajal je razveseljen razvoj centralnega skladišča v Trstu. Kar se tiče Škedenja bo odbor konsumne zadruge gotovo obrnil največjo pozornost Škedenjcem. Za to predlaga, naj se za sedaj najpoprej postavi splošna organizacija na trdne noge in postavi odločen in delaven odbor, ki bo stopil v dotiko z odborom konsumne zadruge.

Zborovalci so vsem izvajanjem našega tovariša dr. Mandić-a burno pritrjevali. Tov. Kodela je poudarjal potrebo ustanovitve konsumne zadruge. Opozarjal je, da so sami škedenjski trgovci, ki silijo delavstvo k samopomoči. Pozivljal je zborovalce k delu, ki nas bo edino rešilo.

Tov. Barič je razmotrival dosedanje delovanje N. D. O. S praktičnimi vzgledi je dokazoval potrebo N. D. O. Grajal je indiferentizem mnogih delavcev ki še danes niso spoznali pomena organizacije.

Neki tovariš je žigosal razmere v Plavžih: Potrebno je, da se vsi delavci oklenejo N. D. O.

Na to so se vršile volitve pripravljalnega odbora. Izvoljen je bil predsednikom tov. Ukmar. Sklenilo se je, da bo pripravljalni odbor imel vsaki četrtek seje ob 8. uri zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. In tako bodo imeli naši tovariši v Škedenju svojo krajevno skupino.

Konsumna zadruga članov N. D. O. je imela sestanek v svrhu II. skladišče ustanovitve v nedeljo, dne 15. avgusta t. l. v prostorih N. D. O. Shodu je predsedoval tov. Peter Može, ki je poročal, da je odbora, z ozirom na potrebe zadrugištvov, in ker I. skladišče v ulici del Bosco št. 17. ne zadostuje več potrebam našega delavstva, sklenil predlagati zadrugištvom otvoritev II. skladišča in sicer v ulicah Miramar ali Belvedere.

Tov. Žiberna, I. blagajnik se je bavil z lokaloma, ki se naj izbereta. Priporočal je skladišče v ulici Miramar kot bolj odgovarjajoče interesom zadruge. Prosil je, naj se zadrugištvniki izrečejo.

Na to se je razvila rasprava, v katero je poseglo več zadrugištvnikov, med njimi tov. Skálak, Mahne, Barič in dr. Mandić. Tov. dr. Mandić je priporočal skladišče v ulici Miramar. Zadrugištvniki so se na to z vsemi glasovi proti tremi izrekli za skladišče v ulici Miramar.

Tov. dr. J. Mandić je predlagal, naj se v očigled razveseljivega razvoja konsumne zadruge in velikega truda, ki ga odbor zastavlja v procvit naših zadrug, izreče priznanje in zahvala odboru in posebno blagajnikoma tov. Žiberni in Cibicu.

Temu vabilu so se zadrugištvniki s presrečnim pritrjevanjem pridružili, na kar je tov. Peter Može, kateremu so sborovalci z pljoskanjem izkazali svoje zaupanje, zaključil ta za nadaljni razvoj naših zadrug važni sestanek.

Prireditve N. D. O.

Danes, dne 27. t. m.

ob 7 in pol uri zvečer sestanek skupine delavcev iz tovarne „Strudolfa“. Prostor N. D. O.

V torek, dne 24. t. m.

ob 8. uri zvečer: seja konsumne zadruge članov N. D. O. v prostorih N. D. O. — Ob isti uri: seja zadrugne gostilne članov N. D. O. v prostorih N. D. O.

V sredo, dne 25. t. m.

ob 7 in pol uri zvečer: seja osrednjega odbora N. D. O.

V četrtek, dne 26. t. m.

ob 8. uri zvečer v prostorih N. D. O. **zajupni sestanek delegatov in zajupnikov.** Dnevni red: Spopolnenje organizacije. — Radi izredne važnosti, pričakovati je velike udeležbe.

V petek, dne 27. t. m.

ob 8. uri zvečer: Javni shod N. D. O. Dnevni red: „Naša organizacija v III. mestnem okraju“. Shod se vrši v zadrugištvni gostilni članov N. D. O. (ex Maganja, ul. Carradori Ghega).

Ob 8. uri zvečer: seja zveze jugoslovanskih železničarjev.

Slovensko gledališče

Iz pisarne „Dramatičnega društva“ smo izvedli mnogo prijetnih uovie. Danes jih hočemo samo nekaj izdati.

„Dramatično društvo“ si je zagotovilo iger, čisto novih, na našem odru še ne igranih iger, ki bodo vsled svoje zanimivosti morale ugajati. Igre so tako izbrane, da bodo po okusu in željah tržaškega občinstva.

Igralsko osobe bo skoro vse ono, ki ga poznamo že iz lanske seziye; nekaj pa tudi novih. Tudi goste bomo imeli z ljubljanskega in zagrebškega gledališča. Obiljili pa so sodelovanje tudi mnogi Tržačani, ki imajo lepih zaslug za naše gledališče v Trstu.

Vse kaže, da bo letos naše gledališče zadovoljilo v vsakem oziru.

Gajeva slavnost v Krapini.

Sto let je te dni poteklo, odkar se je v Krapini rodil veliki narodni preporoditelj dr. Ljudevit Gaj. Sto let je zatonilo v večnost, ko so prijazne rojenice naklonile bratskemu hrvaškemu narodu velikega in zvestega sina, veleizobraženega, marljivega in neustrašenega sina.

V času, ko so se začeli jugoslovanski narodi zavedati svoje politične in kulturne samobitnosti, je vstal dr. Ljudevit Gaj in je večje uredil hipno vzniklo življenje, je zbral okoli sebe može, prešinjene ljubezni do naroda in domovine. On je pokazal Hrvatom književni jezik — in to je bil jezik, ki ga je govoril narod.

S svojo čarko ljubeznijo do naroda, v vsem svojem dejanju in nehanju je bil Gaj najplemenitejši demokrat.

Radosti in ponosa utripa srce hrvaškim rodoljubom, ko ves slovanski svet preslavlja velikega Gaja.

In tudi mi Slovenci se spominjamo Gaja, saj vemo, da je bil Gaj tudi naš in slovanski. Zakaj pod vplivom njegovega duha je bilo naše tedanje največje kulturno delo: ilirizem! Gaj je pritegnil v svoj krog vse tedanje najboljše može iz Jugoslavije. Pod njegovim vplivom je zapel naš nesmrtni Prešeren, s svojim velikim duhom je provzročil in pospeševal našo tedanje literaturo. Naš jezik je našel pot v knjigo, narodovo naročje je bilo izluščeno iz še komaj poznanega kaosa in je postalo tudi

naš književni jezik. S književno umetnostjo si je priborila narodnostno misel prvo mesto: narodova svoboda je postala naš veliki neizogibljivi politični postulat. Ilirska in Gajeva ideja je preporočila vse naše življenje, je uravnila vse naše hotenja.

Veliki Gaj ni bil samo Hrvat, on je bil Slovan, njegov veliki duh je objemal vse Slovence, a nam Slovencem je bil kot sosed najbližji. On je nas najprej videl iz svoje domovine.

Politično in kulturno življenje Jugoslovanov temelji na Gajevih idejah. On je prvi prižgal med Jugoslovani luč prosvete, on je bil prvi in najvnetejši provodnik narodnostne misli med nami, prvi nam je bil zaklical, da živi od Urala do Triglava, Krkonošev do Balkana eden edini slovanski narod!

Dr. Ljudevitu Gaju večna slava!

O slovenski knjigi.

Knjiga je v tesni zvezi s kulturo. S knjigo, z napisano besedo se pospešuje razvoj narodov napredek, njegove koristi, njegova moč, blagostanje in boljša bodočnost, korenini v spopolnjevanju kulture, ki ji je knjiga glasnik in blagovestnik. Knjiga je zrcalo kulture, iz knjige odseva napredek knjiga je najplemenitejši vir, najzanesljivejša priča narodove prosvete. Knjiga nam je učiteljica in svetovalka, in zato imajo za vsakogar v prvi vrsti važnost one knjige, ki spadajo v njegovo stroko in se bavijo z njegovim poklicom in njegovimi težnjami. In ker je velike važnosti, če ne izvršujemo svojega poklica le iz potrebe, ampak radi njega samega, iz notranjega nagnjenja do njega, ima za nas strokovna knjiga ob enem s koristjo tudi duševni užitek. Vendar bi se ne smeli enostransko omejiti le na čitanje knjig svoje stroke. Potrebno je, da dajemo tudi npravnstvenemu in estetičnemu čutu duševne hrane. Berimo zato tudi knjige, od katerih moremo pričakovati duševnega dobička.

Žal, da ne cenimo svoje knjige tako kakor ona zasluži, da ni za nas to, kar je bila sploh knjiga že za najstarejše narode n. pr. za Grke ali Rimljane, katerih umotvori so bili obenem njihove narodne svetinje, njih zaklad, na katerega so bili nad vse ponosni. Brigajmo se za slovensko knjigo, ker ravno ona je naša tolažnica in prijateljica v življenju. V svoji slovenski knjigi najde čitatelj samega sebe, svoj narod, svojo usodo.

Kar je že davno slutil v svojih prsih, resnično občuti in doživi v svoji knjigi, tu najde odmev svojih misli, svojih teženj. Čitajmo skrbljivo in z ljubeznijo; knjiga nam je dostikrat popolnoma nova, v sebi brani množino novih predstav, idej, misli, vse te pa se morajo našemu duševnemu obzorju še le prilastiti in se uvrstiti, da se bomo zavedali vednega napredka, nepretrganega spopolnjevanja in krepkega življenja. — Pieteta, spoštovanje do pisatelja zahteva, da ne prezremo ničesar, kar je on s toliko skrbjo in ljubeznijo, da, večkrat celo takorekoč s srčno krivjo napisal. Skrbljivo čitana knjiga je za vsakogar velik duševni kapital, ki mu nosi bogate obresti.

Pot, po kateri dosežemo vsestransko in harmonično izobrazbo, je knjiga. S knjigo v roki si stvarimo moč in potrebno zmoglost blagostanja; knjiga nam kaže pot, na katero je treba kreniti, da dosežemo svoj namen. Če jo razumeš prav, ti je velike koristi, in kot priden iskalec boš našel v njej mnogo potrebnega, žejni boš pil marsikatero žlahtno in okrepcajočo kapljico resnice in tolažbe iz tega vira.

— Slovestvo je pesništvo, je umetnost, je kultura, mera višine in moči, ki so jih zmoglost naše misli, naša dejanja, je najplemenitejši sad naše raziskujoče in za umetnostjo težeče duše. Taka knjiga te seznani s kulturo, ki smo jo podedovali po svojih prednikih in ti pokaže pot, na katero smo krenili. Neizmerna je korist, ki prihaja iz dobre, zdrave in koristne knjige. In le take knjige imamo tu tudi ves čas v mislih.

Naj vzgoji slovenska knjiga rod, čil in zdrav, rod, ki zna delati, govoriti in molčati, ki spoštuje vse plemenito in krepko odbija vsako nasilje!!

Danes je pač tako, da se more vapošno braniti le oni, ki si je obogatil svojega duha s temeljito in času in svojim zahtevam primerno izobrazbo.

Če bi hoteli listati po zgodovini, bi se prepričali, da je bila pisana beseda, da je bila knjiga — jezikovna kultura vedno prvi in najslabši glasnik preobratov

v vseh časih. Književna umetnost je zrevolucionirala človeškega duha, da se je dvignil, da je pričel reklamirati svojih pravic.

DELAVCI!
vpišite se v „Konsumno zadrugo“

DOPISI.

Zaupni sestanek železničarjev pri Sv. Luciji se je vršil na 18/8 ob 1 uri popoldanob lepi precejšnji udeležbi kljub slabi agitaciji. Navzoča sta bila predsednik Goriške podružnice Z. j. žel. in zastopnik centrale iz Trsta. Namen sestanka je bil poučiti navzoče železničarje o pomenu „Zveze j. žel.“ in jim ob tej priložnosti razložiti „Zvezina“ pravila. Z vidnim navdušenjem so sledili navzoči železničarji izvajanju zastopnika iz Trsta. Uvideli so potrebo ustanovitve „Z. j. žel.“, ker le v močni narodni-železničarski organizaciji bo mogoče skrbeti za skupne interese in zahteve slovenskih železničarjev.

Zakaj spoznali smo v zadnjem času, da slavna internacionala ni mogla ali ni hotela zadostno varovati slovenskih železničarjev. Čutili smo zapostavljanje in celo zasramovanje slovenskih železničarjev; kajti večkrat moramo doživeti, da dobijo boljša, nam namenjena mesta Nemci.

Splošne debate se je udeležil tudi neki navzoči član socialne dem. stranke. Splošnega ni znal ničesar povedati; tudi tega ni mogel razumeti, zakaj da se ustanovi organizacija „Slovenskih železničarjev“ pod imenom „Z. j. žel.“ Tudi je trdil da je Trst italijanski. Socialist pa tak! Seveda so se mu smejali, saj je stem pokazal, kako „dobro“ je poučen o zemljepisju slovenske zemlje.

Končni vspeh tega pomembnega sestanka je bil, da so navzoči z navdušenjem sklenili, pristopiti „Z. j. žel.“ in razviti živahno agitacijo za splošni pristop na celi prog. V to svrhu sta bila izvoljena dva zaupnika. Upamo da se priključijo v kratkem času mnogo članov. Živeli slovenski železničarji!

Iz Moravskega. V šet in 10/8./09.

— Šlavno uredništvo! Za naše rojake delavce iz ajdovskega in šturskega okraja se časi spreminjajo. Z veseljem smo pozdravili novico, da se je vendar enkrat izboljšal delavski položaj v našem kraju. Prebirali smo razne novice o delovanju N. D. O. V tujini živimo. Zato Vam hočemo kaj malega poročati o našem bivanju na tujem. Mi smo šli, kakor Vam je znano, po svetu s trebuhom za kruhom, in z nami tudi slavnoznani g. Širca. Kdor ne uboga, da tepe nadloga, tako se godi sedaj našemu delovodji g. Širci, pri kateremu velja stari pregovor: Pijanec se apreobrne, kadar se jama zvrne.

Ta nikdar sita muba nam je napravila že marsikatero težko uro. Z nevednostjo, s pozabljivostjo in grdimi navadami nas je ta mož oškodoval tako da je že marsikateri preklinjal in se je jezil, ko mu je na plačlini dan manjkalo lepo številce, po mnenju g. Širca pravilno zapisanih ur. Očitati si v začetku ni dal nič, dokler ni izprevidel, da nimajo vsi tako mehkih možganov kakor on. Zadnji čas je pa vsled njegove pozabljivosti ali zvižace, to se ne more prav vedeti, nastala velika zmešnjava radi povrnitve potnih stroškov. Pa upamo, da bo že vse poravnal, saj drži po cele dneve gumico in svinčnik v roki, bo že šlo. Ali ne, g. Širca?

To Vam vtegnemo še sporočiti, ali zdaj ni časa. G. Širca ima skrb in dela čez glavo; kajti delavce od daleč gledati, od drugih izmerjeno delo voditi, vsaki hip pogledati, če bi se dobilo kje kaj mokrote za grlo, zjutraj in zvečer paziti, da bi se dobilo kje kaj mokrote za grlo, zjutraj in zvečer paziti, da bi se kakšna minuta vsled njegovega brezpomembnega strahu podaljšala, to niso šale, kaj, g. Širca? Za sedaj zadostuje, ste že nekaj bolj umiti. Pa ako to milo ne bo pomagalo potem bi Vas vtegnili sčasoma še popolnoma obriti.

Pozdrav iz tujine!

Rojak.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Tovariši členi N. D. O.!

Podpisani Vam naznanja, da je otvoril svojo novo gostilno

Trattoria al Ginnasio

(Gostilna pri Gimnaziji)

v ulici dello Scquero nuovo 7.

kjer se postreže vsacemu in vsem ravno tako in po istih cenah, kakor prej v gostilni „Pri starl breskvi“.

Priporoča se za obilen obisk

Hinko Kosič.

Naš tovariš in ud N. D. O.

Anton Novak

je odprl

svojo brivnico

v ulici Settefontane šte. 13.

ki se tem potom priporoča vsem tovarišem in Slovencem sploh za mnogobrojen obisk. Sprejme mesčenike po najnižji ceni.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

2. Septembra parnik „Martha Washington“ Novi-York via Patrasso-Palermo.

30. Septembra parnik „Francesca“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas Rio de Janeiro.

21. avgusta parnik „Lavra“ Novi-York via Patrasso Palermo.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Piccolo št. 2. ali pa h kateremu si bode agentu ali korespondentu družbe.

Novo pogrebno podjetje

se je preselilo v Corso št. 42. (vokal Trg Goldoni).

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Telefon št. 1402 **HENRICH STIBELJ in drugi.**

PEKARNA in - VINKO SKERK

SLADČIČARNA

TRST, ul. Acquedotto 15, podružnica ul. Miramare 9.

V moji pekarni se vdobi vsaki dan trikrat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinejše moke iz najboljših mlinov biškote in posebno pa specialiteto za čaj. — Dobi se tudi veliko izbero butelj kuma in vsake vrste čaja ter vse to po najnižji ceni.

Spoštovanjem **VINKO SKERK.**

Zaloga obuvala in čevljarskimojster

JOSIP STANTIČ

Zalagatelj c. kr. redarstvene straže, c. kr. glavnega carinskega urada in skladišč c. kr. priv. lloyd orož. c. kr. finančne straže v Trstu, Kopru in Pulju.

TRST. — Ul. Rosario št. 2. — TRST.

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne obuvala za gospode, gospe in otroke. Prodaja najboljša voščila (biks) C. in M.

Velika izbira Galosch

— Cene nizke. —

— Postrežba točna. —

Člani „N. D. O.“! Pozor!

V trgovini jestvinami

ANTON ŽERJAL, v ulica BELVEDERE št. 3.

in v Filijalki **A. ŽERJAL**, v ul. Commerciale št. 18. dobite vsi K 1.— blaga zaston

ako nakupite za K 50.— blaga. Na zahtevo pošlje blago na dom.

Telefon št. 699.

Telefon št. 699.

Književne novosti:

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. . . . K 2-20

vezano . . . 3-20

GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,

gospodarska knjiga za naše mlade

gospodinje, vezano 2-80

„Štiri ruske slike“, povesti . . . . . —60

BENEŠ: „Brodkovski odvetnik“. 1-50

Kip Gregorčiča . . . . . 4—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST

Nakiti za dvorane in vrte pri

:: zabavah ::

v belo-modro-rudeših barvah, komad po 4

metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine

se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici

Josip Gorenjec

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Aljoz Povh, urar

s pridejano delavnico

Trst - Via del Rivo št. 26 - Trst

Izvršuje vsako popraviljanje žepnih in stenskih ur kakor tudi vsako zlatarsko in draguljarsko delo po najzmernejih cenah.

Jamstvo za dve leti za vsako popraviljanje.

Slovensko podjetje!

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalna: ulica Bosco 17.

Telefon: šte. 23-21.

Tovariši!

Čisti dobiček tega Vašega prvega go-spodarskega podjetja je namenjen le
:: Vam in Vaši sveti stvari! ::

Slavnemu občinstvu in posebno članom „N. D. O.“ priporoča podpisani svojo dobroznano

„Kavarno Universo“

na trgu della Caserma št. 1, tik „Narodnega doma“, kjer ima na razpolago najfinejše likerje ter tukajšnje in zunanje slovenske, italijanske in nemške časnike, kakor tudi najboljše ilustrirane revije.

Za obilni obisk se priporoča vdani

Fran Bojc.

Delavci!

Če hočete dobiti kozarec dobrega in cenega vina vstopite v

VINO TOČ

ulica del Vento 20. (vogal ulice Guardia.)

Prepričajte se, da četrt najb. ljege

vina stane le 14 st., na dom po 12 stot.

Za obilen obisk se priporoča

JOŽE LEBAN.

: Pekarna Mreule :

v Rojanu, ulica Montorsino št. 7

ima na razpolago

vedno svež kruh

in vsakovrstne najfinejše sladščiće.

Sprejema naročila.

Slovenski delavci!

Postrežem Vam z kozarcem dobrega in pristnega vina v svoji gostilni

„Pepi Moro“

Belvedere 49.

ter tudi vsaki dan z vsakovrstnimi mrzlimi in gorkimi jedmi.

Za obilen obisk se priporoča

Ivan Škerjanc.

Podpisani priporoča sl. občinstvu in članom „N. D. O.“ svojo

Pekarno, sladščičarno in tov. biškotov

v ulici del Belvedere št. 57.

kjer ima na razpolago

vedno svež kruh

raznovrstne sladščiće in najfinejše likerje.

Sprejema tudi naročila za torte, potice, pince itd.

Vdani

LOVRENO REBULA.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo

pekarni in sladščičarni

v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh, najfinejše sladščiće, potice itd. ter razne likerje in vina v buteljkah.

Udani

Alojzij Gul.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo

dobroznano žganjarno

v ulici Miramar 1, nasproti kolodvora južne železnice, kjer toči najpristnejši kranjski brinjevec, vipavski tropinovec in prve vrste slivovec itd. Ima na razpolago tudi razne sirupe in druge likerje.

Ferdinand Pečenko.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Ai fratelli dalmati“ ulici Zudec he št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst

Civilna in vojaška krojačnica

Pavel Pestotnik

Trst — ul. Farneto št. 46 — Trst

se priporoča

slavnemu občinstvu in posebno članom

„N. D. O.“

Cene najnižje. — Delo solidno. — Postrežba

— točna. —

Zaloga likerjev v sodčkih in butiljkah

Jakob Perharc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Pos'e 12. I. nadst. (nasproti Smolarsove papirnice.

Člani „N. D. O.“ dobe 2% popusta,

ako nakupujejo v trgovini jestvin

Ivan Wiegele & dr.

.. (Matija Millionig) ..

ul. C. Ghega št. 10.

Pekarna in slaščičarna

Benedikt Šuban

TRST, - ulica dell'Istria št. 12. - TRST

je preskrbljena s kruhom lastnega izdelka ter veliko izbero vsakovrsne mke in mandorlate najboljše vrste. Svež kruh 3-krat na dan.

Postrežba na dom

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

— vedno svež kruh —

in vsakovrstne sladščiće.

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO

v ul. dell'Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiće, potice itd.

Udani

Filip Trobec.

Podpisani naznanja članom „N. D. O.“, da je v ulici del Solitario št. 3 odprl svojo

GOSTILNO

„AL CASTELLO DI DORNBERG“

kjer toči najboljša vipavska, izborna istrska in najfinejša desertna vina, in ima poleg tega vedno na razpolago gorka in mrzla jedila. Postrežba točna in cene zmerne.

Za obilni obisk se priporoča vdani

R. Luznik.

— Pekarna i sladščičarna —

Josip Pahor - Trst

ulica Madonnina št. 39.

ima na razpolago slav. občinstva 3-krat na dan svež kruh lastnega izdelka, vsakovrstno moko, raznovrstne sladščiće in izdeluje najboljše biškote. — Sprejema naročila za torte, pince, potice itd., ter postreže na dom. Telefon št. 1190.

Na novo vrejena

Pekarna Karol Trošt

TRST, - Campo S. Giacomo št. 20. - TRST (na-proti cerkve sv. Jakoba)

ima na razpolago vedno svež kruh, vsakovrstne sladščiće, čokolado itd., kakor tudi najfinejše likerje.

Gostilna društva Jadran

ulica S. Marco št. 17.

toči najboljša

vipavska in istrska vina

Gorka in mrzla jedila so vedno na razpolago, kakor tudi slovenski časopisi. — Najnovejše avtomatične orglje, katere svirajo izbrane slovenske komade.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Za dobrohotni obisk se priporoča

Odbor

krčmar

društva „Jadran“

Vinko Kante.

IVAN KOŠMERLI IVANOV

priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v ROJANU, ul. Montorsino št. 7.

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalijske in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljše vina in pivo v buteljkah.

.. Vsi Slovenci v slovensko trgovino! ..

V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Čitajte vsi!!

Najprijetnejši čas, konec poletnega časa, in da storim prostor v zalogi novim jesenskim in zimskim dohodom blaga.

Prodajam v moji zalogi po neverjetno nizkih cenah.

Možke obleke volnene	od 14 K naprej
Možke črne obleke	14
Obleke volnene za otroke ki se dajo prati	2 „ 40 „
Volnene za otroke	2.00 „
Moški jopiči	2.80 „
Hlače možke volnene	4.00 „
Hlače za dečke	1.80 „

10.000 parov delavskih hlač najmočnejše vrste od K 2-20. naprej.

Se nikdar tako nizkih cen do sedaj!

Vporabite priliko!

Črni klobuki za možke od K 2-20 naprej. Poleg tega velika izbira vsakovrstnih oblačilnih predmetov za moške in dečke po jako ugodnih cenah, mali kostumi, bele in pisane rokodelske srajce, maje, spodnje hlače, nogavice, ovratniki zapestniki, naprsniki kravate, naramnice, žepne rute, črni klobuki in moške kape.

Lastna krojačnica. — Izgotovljajo se obleke po meri.

Govori se slovensko.

Delniška glavica:

K 10.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

Vlog okoli:

K 100.000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

4%

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4³/₄%

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUJUJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

— VALUTE IN DEVIZE —

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Bržjavlj.: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem zrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4¹/₄%

VLOGE NA KNJIŽICE.

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. . . . .

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI

DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Restavracija, cene zmerne.

Trst — Grand Hôtel BALKAN — Trst

Kavarna, cene zmerne